

## 2.5 Lipidlar

1. **Lipidlar** – suvda erimaydigan, lekin organik erituvchilarda eriydigan biologik moddalar.
2. **Yog‘lar (trigliseridlar)** – glitserin va uchta yog‘ kislotasidan tashkil topgan lipidlar.
3. **Yog‘ kislotalari** – uzun uglevodorod zanjiriga ega bo‘lgan karboksil kislotalar.
4. **To‘yingan yog‘ kislotalari** – tarkibida qo‘sh bog‘ bo‘lmagan yog‘ kislotalari.
5. **To‘yinmagan yog‘ kislotalari** – tarkibida bir yoki bir nechta qo‘sh bog‘ bo‘lgan yog‘ kislotalari.
6. **Fosfolipidlar** – hujayra membranasining asosiy tarkibiy qismi bo‘lgan lipidlar.
7. **Glikolipidlar** – uglevod qoldig‘iga ega bo‘lgan murakkab lipidlar.
8. **Steroidlar** – to‘rt halqali tuzilishga ega lipidlar guruhi.
9. **Xolesterin** – hujayra membranasini va steroid gormonlar tarkibiga kiruvchi lipid.
10. **Mumlar** – yog‘ kislotalari va bir atomli spirtlardan tuzilgan lipidlar.
11. **Amfipatik molekula** – ham gidrofil, ham gidrofob qismga ega bo‘lgan molekula.
12. **Gidrofil qism** – suvni yaxshi tortadigan molekula qismi.
13. **Gidrofob qism** – suvni itaruvchi, suvda erimaydigan molekula qismi.
14. **Energiya zaxirasi** – lipidlarning organizmda energiya manbai sifatida to‘planishi.
15. **Issiqlik izolatsiyasi** – lipidlarning tanani sovuqdan himoya qilish xususiyati.
16. **Biologik membrana** – hujayra va organoidlarni o‘rab turuvchi lipid-oqsil tuzilma.
17. **Lipoproteinlar** – lipid va oqsillardan tashkil topgan komplekslar.
18. **HDL** – “yaxshi” xolesterin, ortiqcha xolesterinni jigarga olib boradi.
19. **LDL** – “yomon” xolesterin, qon tomir devorlarida to‘planishi mumkin.
20. **Efir bog‘i** – yog‘ kislotalari bilan glitserin orasidagi kimyoviy bog‘.

